

Ármin Vámbéry's Concept about Hungarian Prehistory in Light of Recent Research

István Zimonyi*
(Szeged)

Abstract: Early Hungarian history played a predominant role in Vámbéry's oeuvre. The paper focuses on the concept of Vámbéry concerning the formation of the Hungarian people. Vámbéry emphasised three elements in defining the ethnic group: language, anthropology, and Völkerpsychology. Vámbéry's views on anthropology and national characteristics are outdated, but his concept of the formation of the Hungarians from Ugric speaking groups among the Huns and Avars plus the Turkic speaking tribes of Árpád who conquered the Carpathian Basin in 895, is reflected in several recent works in slightly different forms. Vámbéry's suggestions about the contact among the Turkic, Slavic, and Finno-ugric speaking groups must be reconsidered and re-evaluated. Vámbéry's studies contain several new ideas that are worth reading even today: the difference between language and people or the comparison of the historical results of the Old Turkic and Slavic loanwords in Hungarian.

Keywords: Ármin Vámbéry, Hungarian early history, ethno-genesis, nation-characterology, double conquests

Özet: Erken Macar tarihi Vámbéry'nin eserlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu çalışma Vámbéry'nin Macar halkının oluşumu ile ilgili genel düşüncelerinin üzerinde durmaktadır. Vámbéry etnik grup kavramını tanımlarken üç unsuru vurgular: dil, antropoloji ve kültürel psikoloji (Völkerpsychologie). Vámbéry'nin antropoloji ve ulusal özelliklerle ilgili düşünceleri günümüzde artık geçerliliğini yitirmiş olmakla birlikte, Macar halkının Hun ve Avarlar içinde Ugor dillerini konuşan halklarla 895 yılında Karpat havzasını fetheden ve Türk dili konuşan

* MTA-ELTE-SZTE Silk Road Research Group, University of Szeged, zimonyi@hist.u-szeged.hu.

Árpád kabilelerinden meydana geldiğini kabul eden düşüncesi çeşitli güncel çalışmalarda farklı şekillerde yansıtılmaya devam etmektedir. Vámbéry'nin Türk, Slav ve Fin-Ugor kavimleri arasında bir temas olduğunu ileri süren fikirleri yeniden düşünülmesi ve değerlendirilmelidir. Vámbéry'nin çalışmaları, dil ve kavim arasındaki fark, Macarcadaki eski Türkçe ve Slavca ödünç kelimelerin tarihî sonuçlarının karşılaştırılması gibi halen geçerliliğini koruyan ve günümüzde de okunması gereken birtakım yeni düşünceleri de içermektedir.

Anahtar Sözcükler: Ármin Vámbéry, eski Macar tarihi, etnogenez, millet ruhunun genel karakterleri, ikili yurt kurma